

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ปัจจุบันสถาบันครอบครัวไทยกำลังเผชิญกับวิกฤตการณ์การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรอย่างรุนแรง ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อความเข้มแข็งของสังคมและความมั่นคงในอนาคต กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จึงได้กำหนดนโยบายสำคัญ “๕x๕ ฝ่าวิกฤตประชากร” ประกอบด้วย ๕ ข้อเสนอ ข้อเสนอละ ๕ มาตรการ รวมทั้งสิ้น ๒๕ มาตรการ ประกอบด้วย ข้อเสนอที่ ๑ เสริมพลังวัยทำงาน : ตั้งตัวได้ สร้างและดูแลครอบครัวได้ และพร้อมที่จะสูงอายอย่างมีคุณภาพในอนาคต ข้อเสนอที่ ๒ เพิ่มคุณภาพและผลิตภาพของเด็กและเยาวชน : เด็กน้อย แต่เปี่ยมด้วยคุณภาพ ข้อเสนอที่ ๓ สร้างพลังผู้สูงอายุ ผ่อนหนักให้เป็นเบาพลิกวิกฤตทางประชากรให้เป็นโอกาส ข้อเสนอที่ ๔ เพิ่มโอกาสและสร้างเสริมคุณค่าของ คนพิการ และข้อเสนอที่ ๕ สร้างระบบนิเวศ (Eco-system) ที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความมั่นคงของครอบครัว ในการนี้ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าภาพในการขับเคลื่อนงานข้อเสนอที่ ๑ เสริมพลังวัยทำงาน ซึ่งการขับเคลื่อนงานดังกล่าวในระดับปฏิบัติต้องประสบกับปัญหาความซับซ้อนของประเด็นงานด้านครอบครัวที่มีความเกี่ยวข้องกับหลายมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสาธารณสุข ประกอบกับข้อจำกัดเชิงโครงสร้างของระบบราชการที่ทำงานแบบแยกส่วน (Silo) มีการจัดเก็บข้อมูลที่กระจัดกระจาย และระบบงบประมาณที่ขาดความยืดหยุ่น ปัจจัยเหล่านี้ล้วนเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้การขับเคลื่อนงานเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนกลุ่มเป้าหมายไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์เท่าที่ควร ด้วยเหตุนี้ ผู้เสนอผลงานในฐานะผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงานในขณะนั้น มีบทบาทในการกำกับดูแลงานเชิงยุทธศาสตร์ของกรม จึงได้ออกแบบและพัฒนากลไกการจัดการเชิงนโยบายรูปแบบใหม่ ซึ่งหมายถึงระบบการทำงานเชิงบูรณาการที่เชื่อมโยง ๔ ภารกิจหลักของกองยุทธศาสตร์และแผนงาน ได้แก่ การกำหนดนโยบายและแผนงาน การจัดลำดับความสำคัญของงบประมาณ การขับเคลื่อนงานเทคโนโลยีสารสนเทศ และการติดตามประเมินผล โดยนำแนวคิด “การบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์เชิงบูรณาการ (Integrated Results-Based Management: Integrated RBM)” ซึ่งเป็นการผนวกแนวคิดการทำงานเชิงบูรณาการเข้าสู่ทุกขั้นตอนของการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ (RBM) มาเป็นแกนกลางในการขับเคลื่อนงาน ซึ่งมีการกำหนดเป้าหมายที่มุ่งเน้นทั้งมิติประสิทธิผล เพื่อให้กรมมีโครงการและงบประมาณที่สอดคล้องกับนโยบายเร่งด่วน และมีประสิทธิภาพที่เน้นการปรับปรุงกระบวนการทำงานภายในให้เกิดความคล่องตัวผ่านการเชื่อมโยงทรัพยากรและข้อมูลร่วมกันในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การร่วมวิเคราะห์ปัญหา การวางแผนโครงการ การจัดสรรงบประมาณ จนถึงการติดตามประเมินผล

ในการขับเคลื่อนนโยบายสำคัญ “๕x๕ ฝ่าวิกฤตประชากร” ข้อเสนอที่ ๑ เสริมพลังวัยทำงาน ผู้เสนอได้ใช้ความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ดำเนินการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงานของหน่วยงาน จากเดิมที่ยึดติดกับภารกิจเฉพาะส่วนมาเป็นการทำงานบนฐานของ “ห่วงโซ่ผลสัมฤทธิ์” (Result Chain) ร่วมกัน โดยให้ความสำคัญกับการบริหารความร่วมมือบนพื้นฐานความเข้าใจร่วม (Shared Vision) ระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ทำให้สามารถถ่วงถ่วงและบูรณาการโครงการตามนโยบายจนสำเร็จเป็นรูปธรรมจำนวน ๔ โครงการหลัก

ซึ่งผ่านความเห็นชอบจากผู้บริหารว่ามีความสอดคล้องและสามารถสร้างแรงกระตุ้นต่อการแก้ปัญหาวิกฤตประชากรได้จริง ผลสำเร็จดังกล่าวไม่เพียงแต่สะท้อนผ่านตัวชี้วัดเชิงปริมาณที่มีการรายงานผลสำเร็จร้อยละ ๑๐๐ ตามห้วงเวลาเท่านั้น แต่ยังก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพ คือ การขับเคลื่อนงานอย่างเป็นเอกภาพ มุ่งสู่ผลลัพธ์เดียวกันของหน่วยงานในสังกัดกรม ท้ายที่สุด เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการพัฒนา ผู้เสนอได้ให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการปฏิรูประบบงบประมาณโดยใช้หลักการ ๓R (Review, Redeploy, Replace) เพื่อความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการทรัพยากร ควบคู่ไปกับการผลักดันนโยบายการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาคีเครือข่าย ในขณะที่เชิงปฏิบัติได้เสนอให้มีการจัดตั้งทีมขับเคลื่อนงานเชิงยุทธศาสตร์ และพัฒนาระบบและเครื่องมือติดตามผลการขับเคลื่อนงานนโยบายสำคัญ เพื่อให้การขับเคลื่อนงานนโยบายและภารกิจสำคัญของกรม ดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน